

Aktivita 2: Spojování kartiček

Čas: 15 minut

Pomůcky: Kartičky

V aktivitě je úkolem žáka správně přiřadit kartičky ze tří kategorií: pojem/jméno – definice – fotografie. Žáci dostanou 21 kartiček, ze kterých musí vytvořit příslušné trojice. Každý z pojmů nějakým způsobem souvisí s tématem Staré radnice. V příloze jsou kartičky seřazené za sebou tak, jak k sobě patří (charakteristika – pojem – foto). Aktivita je vzhledem k množství textu, který musí žáci přečíst, primárně určená pro dvojice nebo malé skupiny.

Pojmy a jejich charakteristika:

Martin Cejp

- Jeden z reprezentantů hradecké radnice. V roce 1568 se stal radním a pár let později i primasem města. Byl velkým podporovatelem školství, umění, literatury a zasloužil se o stavební rozvoj města.

Klasicismus

- Umělecký sloh, který vznikl v druhé polovině 17. století ve Francii. Na rozdíl od baroka se přiklání pravidelnosti a harmonii tvarů, inspirované jednoduchostí antiky. Ačkoliv je budova radnice původně gotická, díky mnohým přestavbám má dnes rysy typické právě pro tento sloh.

Makovice

- Ozdobný prvek, který se často nachází na samém vrcholu věže – ať už kostelní, radniční nebo jiné historické stavby. Název pochází z tvaru, který připomíná makovou tobolku (makovici), tedy kulovitý nebo cibulovitý útvar, často zakončený hrotem, křížem nebo korouhvičkou.

Písmeno G

- Symbol, který odkazuje na sídelní město kraje Gřet (Hradec). Jako symbol Hradce Králové je používán již od středověkých dob. Nalézá se na malé pečeti města ze 14. století a také je vyobrazen na dvou znakových štítech nad okny radnice.

Zemský soud

- Bývalá stavovská instituce, která projednávala majetkové záležitosti a vykonávala nad nimi trestní jurisdikci. S nástupem centralizačních tendencí státu na počátku novověku však jeho význam začal upadat a později byl zemský soud pouze jedním z obecných soudů. V 19. století byly jeho úřadovny zřízeny také v budově radnice.

Radnice

- Hlavní sídlo a reprezentační budova městské správy. K tomu účelu v ní zasedají radní a v jejich čele starosta. Slovo radní je odvozeno od slovesa radit se. V přeneseném významu slova radnice označuje nejen budovu, ale i skupinu lidí, kteří mají na starosti správu příslušného města či obce. Hojně se začínají stavět od 15. století.

Cejpův palác

- Městský palác na rohu Malého náměstí a Dlouhé ulice (č. p. 127) v Hradci Králové. Budova je zařazena na seznam kulturních památek ČR. Památka je spojena s osobností Martina Cejpa. Původně se jednalo o renesanční rodový palác.

Rychta

- V období feudalismu sídlo rychtáře (představitel obce/města). Např. na vesnici byl rychtář vrchnostenským úředníkem, který především zajišťoval plnění vrchností vydávaných pokynů. Jednalo se o stěhovavý orgán = nacházela se vždy tam, kde bydlel rychtář.

Ferdinand I. Habsburský

- První panovník z rakouského dynastického rodu, který nastoupil na český trůn po roce 1526. K období jeho vlády odkazují artefakty nalezené při přestavbě na počátku 20. století, jednalo se o nádobky s uchy, misky a kachlíky.

**JEDEN Z REPREZENTANTŮ
HRADECKÉ RADNICE. V ROCE
1568 SE STAL RADNÍM A PÁR
LET POZDĚJI I PRIMASEM
MĚSTA. BYL VELKÝM
PODPOROVATELEM ŠKOLSTVÍ,
UMĚNÍ, LITERATURY A
ZASLOUŽIL SE O STAVEBNÍ
ROZVOJ MĚSTA.**

**UMĚLECKÝ SLOH, KTERÝ
VZNIKL V DRUHÉ POLOVINĚ
17. STOLETÍ VE FRANCII. NA
ROZDÍL OD BAROKA SE
PŘIKLÁNÍ PRAVIDELNOSTI A
HARMONII TVARŮ, INSPIRUJE
SE JEDNODUCHOSTÍ ANTIKY.
AČKOLIV JE BUDOVA
RADNICE PŮVODNĚ GOTICKÁ,
DÍKY MNOHÝM PŘESTAVBÁM
MÁ DNES RYSY TYPICKÉ
PRÁVĚ PRO TENTO SLOH.**

**OZDOBNÝ PRVEK, KTERÝ SE
ČASTO NACHÁZÍ NA SAMÉM
VRCHOLU VĚŽE – AŽ UŽ
KOSTELNÍ, RADNIČNÍ NEBO
JINÉ HISTORICKÉ STAVBY.
NÁZEV POCHÁZÍ Z TVARU,
KTERÝ PŘIPOMÍNÁ MAKOVOU
TOBOLKU (MAKOVICI), TEDY
KULOVITÝ NEBO CIBULOVITÝ
ÚTVAR, ČASTO ZAKONČENÝ
HROTEM, KŘÍŽEM NEBO
KOROUHVIČKOU.**

**SYMBOL, KTERÝ ODKAZUJE
NA SÍDELNÍ MĚSTO KRAJE
GRETZ (HRADEC). JAKO
SYMBOL HRADCE KRÁLOVÉ
JE POUŽÍVÁN JIŽ OD
STŘEDOVĚKÝCH DOB.
NALÉZÁ SE NA MALÉ PEČETI
MĚSTA ZE 14. STOLETÍ A
TAKÉ JE VYOBRAZEN NA
DVOU ZNAKOVÝCH ŠTÍTECH
NAD OKNY RADNICE.**

**BÝVALÁ STAVOVSKÁ
INSTITUTE, KTERÁ
PROJEDNÁVALA MAJETKOVÉ
ZÁLEŽITOSTI A VYKONÁVALA
NAD NIMI TRESTNÍ JURISDIKCI. S
NÁSTUPEM CENTRALIZAČNÍCH
TENDENCÍ STÁTU NA POČÁTKU
NOVOVĚKU VŠAK JEHO VÝZNAM
ZAČAL UPADAT A POZDĚJI BYL
ZEMSKÝ SOUD POUZE JEDNÍM Z
OBECNÝCH SOUDŮ. V 19.
STOLETÍ BYLY JEHO ÚŘADOVNY
ZŘÍZENY TAKÉ V BUDOVĚ
RADNICE.**

**HLAVNÍ SÍDLO A REPREZENTAČNÍ
BUDOVA MĚSTSKÉ SPRÁVY. K
TOMU ÚČELU V NÍ ZASEDAJÍ
RADNÍ A V JEJICH ČELE
STAROSTA. SLOVO RADNÍ JE
ODVOZENO OD SLOVESA RADIT
SE. V PŘENESENÉM VÝZNAMU
SLOVA RADNICE OZNAČUJE
NEJEN BUDOVU, ALE I SKUPINU
LIDÍ, KTEŘÍ MAJÍ NA STAROSTI
SPRÁVU PŘÍSLUŠNÉHO MĚSTA ČI
OBCE. HOJNĚ SE ZAČÍNÁJÍ
STAVĚT OD 15. STOLETÍ.**

**MĚSTSKÝ PALÁC NA ROHU
MALÉHO NÁMĚSTÍ A DLOUHÉ
ULICE (Č. P. 127) V HRADCI
KRÁLOVÉ. BUDOVA JE
ZAŘAZENA NA SEZNAM
KULTURNÍCH PAMÁTEK ČR.
PAMÁTKA JE SPOJENÁ S
OSOBNOSTÍ MARTINA CEJPA.
PŮVODNĚ SE JEDNALO O
RENEŠANČNÍ RODOVÝ PALÁC.**

**V OBDOBÍ FEUDALISMU TO BYLO
SÍDLO RYCHTÁŘE
(PŘEDSTAVITEL OBCE/MĚSTA).
NAPŘ. NA VESNICI BYL RYCHTÁŘ
VRCHNOSTENSKÝM ÚŘEDNÍKEM,
KTERÝ PŘEDEVŠÍM ZAJIŠŤOVAL
PLNĚNÍ VRCHNOSTÍ
VYDÁVANÝCH POKYNŮ. JEDNALO
SE O STĚHOVAVÝ ORGÁN =
NACHÁZELA SE VŽDY TAM, KDE
BYDLEL RYCHTÁŘ.**

**PRVNÍ PANOVNÍK Z
RAKOUSKÉHO DYNASTICKÉHO
RODU, KTERÝ NASTOUPIL NA
ČESKÝ TRŮN PO ROCE 1526. K
OBDOBÍ JEHO VLÁDY ODKAZUJÍ
ARTEFAKTY NALEZENÉ PŘI
PŘESTAVBĚ NA POČÁTKU 20.
STOLETÍ, JEDNALO SE O
NÁDOBKY S UCHY, MISKY A
KACHLÍKY.**

**MARTIN CEJP Z
PECLINOVCE**

KLASICISMUS

MAKOVICE

PÍSMENO „G”

ZEMSKÝ SOUD

**FERDINAND I.
HABSBURSKÝ**

RADNICE

CEJPŮV PALÁC

RYCHTA

